

Kedvenc énekeim 17.: Ho 82.

*Királyi zászló jár elől,
Keresztfa titka tündököl,
Melyen az élet halni szállt,
S megtörte holta a halált.*

*Kegyetlen lándzsa verte át
Gonosz vasával oldalát.
S mely szennyet, vétket eltörölt,
Belőle víz és vér ömölt.*

*Az ősi jóslat itt betelt,
Mit a hú Dávid énekelt:
Az Úr, halljátok, nemzetek,
Kereszten trónol köztetek.*

A keresztfa titkáról több énekünk is szól. A keresztfa dicséretét zengik.

1. A Ho 82-es ének királyi zászlónak és az Úr királyi székének (trónjának) nevezi a keresztet.
2. A Ho 76-os ének 8. versszaka így magasztalja a keresztet:

*„Hű keresztfa, minden fánál százezerszer nemesebb:
Virág, lomb, fa, drága termés erdőn nem nő becsesebb.
Édes Ág te, édes szeg te: de a terhed édesebb.”*

3. Az É 541-es énekben Szent Pál apostol tárja elénk a kereszt titkát:

*„Mi pedig dicsekedjünk Urunk, Jézus Krisztus keresztjében;
benne van a mi üdvünk, életünk és feltámadásunk.”*

Ez az ének a nagyböjt 5. vasárnapi szentmise bevonulási éneke (Introitus = bemenetel).

Ennek a vasárnapnak régi magyar népi elnevezése: Feketevasárnap. Az Egyház régi szokása, hogy e naptól fogva Nagypéntekig fekete (vagy lila) lepellel eltakarja a keresztteken a Megváltó alakját. Ennek egyik magyarázata az, hogy az őskeresztényeknél szokásos győzelmes keresztet díszítő ragyogó drágaköveket, rubintokat eltakarták a szenvedés komoly napjaiban. Ezt a leplet majd a nagypénteki szertartás során veszik le. A pap három lépésben oldja le a leplet, miközben egyre magasabbra emeli a keresztet is, meg a hangját is, és énekl:

„Íme, a szent keresztfa, rajta függött valaha a világnak váltsága!”

A közösség mindháromszor válaszolja:

„Jöjjetek hát, keresztények, hódolattal hajtsunk térdet! Üdvözlégy, szent Keresztfa!

Ezután következik a „kereszt-hódolat”, vagyis az egyéni tiszteletadás a kereszt előtt. Ez lehet fejhajtás, térdhajtás, kézzel érintés, csók. A főhajtás és a térdhajtás a bizalom kifejezése: bízom abban, hogy az Isten nem akar nekem ártani, csak jót akar nekem.¹ Az érintés pedig testi-lelki bajaink gyógyulását segíti elő.²

4. A kereszt-hódolat alatt énekelhető az É 824-es ének.

*A keresztet ünnepeljük, a keresztnek énekeljük ujjongó dicséretét.
Kereszt a mi győzedelmünk, itt adatott letepernünk ellenségünk erejét.
Rajta függ a Feláldozott, egy világot ki megmosott az ős-bűnnek szennyitől.
Kiterjeszti négyes ágát, és a földnek négy határát egybefogja, élteit.
Áldják az Úr szent keresztjét, kik általa megszerezték az életnek kincseit!
Üdvösséges, boldog Oltár, mily tüzesen bíboroltál a Báránynak véritől!
Bűnnek, bajnak üdvös írja, mit magában meg nem bírna: veled bírja a hívő.
Győztes szent Fa, világosság! Nincs több ilyen virágos ág, ily koszorús földi tő. Amen.*

5. A kereszt-hódolat alatt énekelhető a Ho 60-as ének is:

*Hogyha hozzád járulunk, szemünk könnybe lábad,
S úgy csókoljuk, ó Urunk, drága keresztfádat,
Amelyen kegyetlen kínozták szent tested,
Amelyet szent kebled drága vére festett.*

*Krisztusnak szent keresztje győzedelmi zászlónk,
Amellyel megszerezte üdvünket Megváltónk.
Hitünknek, üdvünknek drága szent jelvénye,
Szent kereszt, te jelezd, mily nagy hitünk fénye!*

6. A keresztnek külön ünnepnapja is van. Szeptember 14-e a szent kereszt felmagasztalásának ünnepe. Ez a nap a keresztrefeszítés hegyén a 4. században épült bazilika felszentelési ünnepe. Ebben őrizték azt a kereszttereklyét, melyet a hagyomány szerint Nagy Konstantin császár édesanyja, Ilona talált meg 326-ban. Az ünnep a szent keresztfát dicsőíti, üdvösségünk eszközét, melyre fölemeltetve az Úr mindeneket magához vonzott. (Éneklő Egyház 868. old.) Erre az ünnepre még két éneket kínál a könyv:

É 294: A Szent Keresztnek dicséretéről, hatalmáról szóljunk, nagy erejében kik igazán bízunk.
Megnyitja nekünk mennynek kapuját, illő magasztalni, s Krisztust követvén keresztünk hordozni.
Üdvözlégy, szép Fa, emberi nemnek üdvösségszülője, vérrel szentelt világ Megváltója.
Ó kegyes Jézus, engedd meg, kérünk, hogy a kereszt fénye halálunk után vigyen üdvösségre!

É 295: Előttünk tündöklék Krisztus keresztje, rajta függ feszítve Megváltó teste.
Ó, mily áldott vagy, győztes Keresztfa, Krisztus Király szent trónusa!

Összegzés. Bár Pál apostol meghatározása mellett – miszerint a kereszt a zsidóknak botrány, a pogányoknak ostobaság, a meghívottaknak azonban akár zsidók, akár pogányok, Isten ereje és Isten bölcsessége, - több énekünk szól a kereszt titkáról, én ezt a misztériumot nem értem teljesen, csak csodálom. Hódolok előtte, mert tudom, hogy javamra és gyógyulásomra van.

* * *

1. Amikor két harcos küzd egymással, erősen egymás szemébe néznek, és onnan próbálják kiolvasni, mi lehet az ellenfél szándéka. De ha valaki lehajtja a fejét vagy meghajol, már nem tud a szemébe nézni a másiknak, nem tudja kiolvasni onnan az illető szándékát, és így nem is tud védekezni a támadás ellen. Kiszolgáltatja magát az ellenfélnek. Ha mégis ilyet tesz, azzal kinyilvánítja bizalmát a másik felé, hiszi, hogy az nem fogja letámadni őt.

A birkózó sportban azzal büntetik a szabálytalankodó versenyzőt, hogy térden állásból kell folytatnia a küzdelmet, vagyis egy hátrányos helyzetből. Aki letérdel a másik előtt, önmagát hozza hátrányos helyzetbe. Ilyet csak az tesz, aki bízik abban, hogy az a másik mégsem akarja leteríteni őt.

Amikor tehát fejet hajtunk, meghajolunk, letérdelünk a templomban, Isten iránti bizalmunkat fejezzük ki: hisszük, hogy ha netán rossz fát tettünk is a tűzre, Ő nem akarja a vesztünket, hanem inkább segíteni akar rajtunk, és megbocsát nekünk.

2. Nyitrai Erika: „Az érintés hatalma” c. könyvében olvasható: *„Adás és kapás kölcsönössége rejlik minden érintésben, azt nyered vissza rögvest, amit te nyújtottál másnak. Például erősítet az immunrendszerét, de a magadét is, örömhormon termelést indítasz a másikban, de magadban is.”*